
Vammaisten henkilöiden oikeuksien neuvottelukunta

YK:n vammaisyleissopimuksen kansallisen toimintaohjelman seurantaraportin valmistelu

Kuuloliitto kiittää mahdollisuudesta lausua YK:n vammaisyleissopimuksen kansallisen toimintaohjelman seurantaraportin valmistelussa. Esitämme seurantaraportissa huomioitavaksi kaksi edistysaskelta kuluneelta toimintakaudelta sekä kaksi keskeisintä kehityskohdetta tulevalle toimintakaudelle kuulovammaisten henkilöiden näkökulmasta.

Edistysaskeleet:

- **Vammaisten henkilöiden ja heitä edustavien järjestöjen osallistaminen päätöksentekoon.** Haluamme kiittää erityisesti siitä, että hallituskaudella 2019–2023 vammaiset henkilöt ja heitä edustavat järjestöt osallistettiin artiklan 4.3 mukaisesti heitä koskevaan päätöksentekoon aiempaa paremmin. Tämän tulee jatkua myös tulevalle toimintakaudella. Tarvitsemme yksittäisiä hallituskausia pidemmälle ulottuvia linjauksia sekä valtion todellista sitoutumista. Tähän ratkaisuna näemme valtioneuvoston periaatepäätöksen vammaispolitiikasta.
- **Valtakunnallinen lääkinnälliseen kuntoutukseen ohjaamisen opas.** Artiklan 26 mukaisesti vammaisilla henkilöillä on oikeus yksilöllisiin tarpeisiin perustuviin kuntoutuspalveluihin. Kuluneella toimintakaudella julkaistu lääkinnälliseen kuntoutukseen ohjautumisen opas vastaa tähän kiitettävästi kuulon kuntoutuksen osalta. Oppaan sekä esimerkiksi apuvälineasetuksen päivittämisestä on kuitenkin huolehdittava myös tulevalle toimintakaudella, sillä kuntoutus kehittyy jatkuvasti ja apuvälineasetus ei vielä vastaa YK:n vammaisyleissopimusta.

Kehityskohteet:

- **Tulkkauspalvelut.** Kuulovammaisten tulkkauspalveluista tulee tehdä kokonaisarviointi tulevalle toimintakaudella. Tulkkauspalvelun järjestäminen on tällä hetkellä monimutkainen ja monessa laissa oleva kokonaisuus. Tulkkauspalvelun toteutumisessa on jatkuvia haasteita, eikä tulkkauspalvelua käyttäville asiakkaille usein löydy tulkkeja. Tulkkauspalvelut liittyvät paitsi tiedonsaantia koskeviin artikloihin 9 ja 21, myös moniin muihin, kuten artikkelit 24, 27, 29 ja 30, sillä tulkkauspalvelun puutteet tekevät tulkkauspalvelua tarvitsevan henkilön yhdenvertaisen osallistumisen yhteiskuntaan mahdottomaksi. Erityistä huomiota on syytä kiinnittää työelämätlukkukseen, sillä se ei tällä hetkellä tue riittäväällä tavalla kuulovammaisten henkilöiden työelämässä toimimista. Työelämätlukkausta tulee kehittää opiskelutlukkauksen suuntaan.
- **Esteettömyyslainsäädännön päivittämistarpeet.** Ympäristöministeriön esteettömyystyöryhmän (2022–2023) esittämät päivittämistarpeet rakennettua ympäristöä koskevaan lainsäädäntöön tulee toteuttaa tulevalle toimintakaudella tiiviissä yhteistyössä sidosryhmien kanssa.

Lisätietoja: Kehittämispäällikkö Anniina Lavikainen, anniina.lavikainen@kuuloliitto.fi, 050 303 4841 / asiantuntija Anniina Horto, anniina.horto@kuuloliitto.fi, 044 752 5561